

EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE 16/2007 rd

Regeringens proposition om statsbudgeten för 2008

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 september 2007 propositionen om statsbudgeten för 2008 (RP 62/2007 rd) till finansutskottet för beredning. I enlighet med 38 § 3 mom. i riksdagens arbetsordning får ekonomiutskottet på eget initiativ lämna utlåtande om propositionen rörande sitt eget behörighetsområde inom 30 dagar efter att propositionen har sänts till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- handels- och industriminister Mauri Pekkarinen
- arbetsminister Tarja Cronberg
- kanslichef Erkki Virtanen och överinspektör Mika Anttonen, handels- och industriministeriet

- kanslichef Harri Skog och direktör Anita Lehtikoinen, undervisningsministeriet
- chefsjurist Timo Koskinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- ekonomisk expert Harri Hietala, Företagarna i Finland
- direktör Markku Lemmetty, Akava r.f.
- generalsekreterare Sinikka Turunen, Finlands Konsumentförbund r.f.
- ombudsman Kaisa Pannimaa-Pätsi, Kuluttajat-Konsumenterna ry
- ordförande Pekka Lindberg och ekonomi- och skuldrådgivare Sari Lilja, Skuldrådgivning rf.

Det antecknades att ett skriftligt utlåtande hade inkommit:

— Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ekonomiutskottet har behandlat det nya arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde (huvudtitel 32). Ministeriet inleder sin verksamhet 2008. Enligt uppgift har huvudtiteln fått de anslag som har föreslagits.

Internationaliseringen i företagen och större investeringar i Finland

Utskottet noterar att budgetpropositionen innehåller anslag för internationalisering i företagen. Den nuvarande verksamhetsmiljön kräver att våra företag blir internationella mycket tidigare och ständigt satsar på sin internationella kompetens och konkurrenskraft, precis som det sägs i den nationella strategin för export och in-

ternationalisering (KTM Julkaisuja 37/2004). Behovet av statliga åtgärder har åtminstone inte minskat inom den här sektorn, om man ser till hur stor roll exporten spelar för vår ekonomiska tillväxt och vår konkurrenskraft. Däremot finns det anledning att ta reda på om vårt servicekoncept och våra nätverk håller jämna steg med utvecklingen på de viktigaste exportmarknaderna. Det gäller såväl den inre marknaden (exempelvis Polen) som tillväxtekonomierna utanför EU.

Utskottet vill särskilt peka på de snabbt växande statligt dominerade marknaderna i Kina och Indien. Kina har haft en bnp-tillväxt på cirka 10 procent per år och det finns inga tecken som tyder på en avmattning de närmaste åren. Köpkraften i Kina beräknas fördubblas de närmaste fem till sex åren. Med den ökade tillväxten har valutareserven också ökat och uppgår i dag till drygt 1 300 miljarder dollar. Kina har således gigantiska möjligheter att också investera i utlandet. I Indien kom tillväxten i gång något senare men tillväxttakten ligger nästan i nivå med Kina. I båda länderna förbättras hushållens köpkraft samtidigt som de satsar på betydande infrastrukturprojekt där vår kompetens är efterfrågad. Ett problem är emellertid att våra finländska företag har kompetens men alltför små resurser att axla stora projekt. Det behövs alltså nätverksbyggen både i Finland och på nya marknader.

Det finns bidrag för internationaliseringen i företag under ett flertal moment i arbets- och näringsministeriets huvudtitel. I detta sammanhang vill vi särskilt nämna 32.30.40 (Internationaliseringsunderstöd för företags samprojekt) och 32.30.47 (Understöd till organisationer som främjar näringspolitiken). Exportbidrag ingår till exempel också under 32.30.42 (Räntestöd till Finnvera Abp) och 32.20.06 (Tekes), men också under till exempel utrikesministeriets huvudtitel.

Anslaget under *moment 32.30.40* får användas till varierande samprojekt på företagens viktigaste och expanderande marknader. Särskilt gynnade är små och medelstora företag inom högteknologisektorn. Anslaget går till samprojekt som främjar nätverksbygge, gemensamt

uppträdande på internationella utställningar, partnerskapsprogram kring export och exportringar. Med gemensamma exportansträngningar vill företagen komma in på den internationella marknaden och sänka tröskeln för internationalisering. Anslaget under momentet är 18,038 miljoner euro. Det är 462 000 euro mindre än i budgeten för i år. Ett nytt objekt är medel för förberedelserna inför världsutställningen Expo i Shanghai 2010. Följaktligen kommer anslagen att vara ännu mindre. Enligt reglerna för momentet har små och medelstora företag rätt att få högst 50 procent av kostnaderna i bidrag. Redan i år har man varit tvungen att sänka bidragen till 40 procent. Projektkostnaderna för i år beräknas uppgå till 50—60 miljoner euro och bidragen således till 25—30 miljoner euro.

Utskottet hänvisar till en utredning (selvitys yritysten yhteishankkeiden kansainvälistymisavustuksen vaikutuksista; KTM Julkaisuja 22/2005) som LTT-tutkimus Oy har gjort för handels- och industriministeriet. Undersökningen visar att den här typen av bidrag fungerar mycket bra. Bidragen har på ett konkret sätt hjälpt företagen att komma in på nya marknader. Nästan hälften av de undersökta företagen uppgav att samprojekten hade genererat bestående (ny) export till de aktuella regionerna och nästan lika många företag räknade med liknande resultat de närmaste åren.

Vi anser att anslaget effektivt kan stödja den typen av gemensamma exportprojekt som finländska företag behöver för att klara sig på den förändrade marknaden. Men anslaget motsvarar inte behovet och måste höjas.

Också *innovationscentret Fin Chi* hjälper företagen att komma in på den kinesiska marknaden. Centrumet har funnits sedan våren 2005. Det ska hjälpa företagen att bilda branschvisa eller branschövergripande kluster för att de ska ha bättre möjligheter att delta i de gigantiska projekten på den kinesiska marknaden. Ett liknande centrum finns i Silikon Valley i Kalifornien (Fin Node), och snart startar ett i S:t Petersburg. För verksamheten vid Fin Chi svarar HIM, Finpro och Tekes. Centret förväntas täcka sina driftskostnader med inkomsterna från verksamheten.

Utskottet gjorde en resa till Kina och Indien i september och hade då tillfälle att besöka Fin Chi. Konceptet är bra för marknader av den typ som Kina representerar. Däremot vill utskottet påpeka att centret har mycket begränsade personella resurser. Det har kunnat ge företagen en fungerande ram och hjälpa dem med praktiska frågor för att komma in på marknaden. Däremot har inga större satsningar på kluster och potentiella partner kunnat göras på grund av de bristande resurserna. Resurserna bör utvärderas och i förekommande fall utökas för att Fin Chi ska kunna uppfylla de högt ställda förväntningarna. Finland behöver också ett innovationscentrum i Indien där de finländska företagen har mycket liknande behov som i Kina.

Samtidigt vill vi lyfta fram exporten av miljö- och energiteknik och anser att projektet Finnish Environmental Kluster for China (FECC) för samarbete mellan företag, finansiärer och offentliga aktörer måste permanentas, förstärkas och effektiviseras i Kina och dessutom expandera till Indien.

Genom *moment 32.30.47* får organisationer som främjar näringspolitik understöd. En av organisationerna är Invest in Finland (IIF). Regeringen föreslår inga ändringar i anslaget (2,398 miljoner euro) till utländska investeringar i Finland. IIF syns inte tillräckligt exempelvis på den kinesiska marknaden och den enorma investeringspotentialen i Kina kan därför inte nyttiggöras, påpekar utskottet. Det är viktigt att ta reda på hur mycket anslaget eventuellt bör höjas och om en integrering av IIF:s projekt i Kina med Fin Chi ger större synergieffekter.

Investeringar i sysselsättningsfrämjande syfte

I budgeten för nästa år har tonvikten i arbetsmarknadspolitiken flyttats från statlig och kommunal sysselsättningspolitik till den privata sektorn. Investeringarna har minskat och extra anslag har gått till läroavtalsutbildning som ger mer resultat. Förskjutningen har motiverats med högkonjunkturen och den låga arbetslöshetssiffran. Sammantaget sett ökar anslagen till arbetsmarknadspolitik med 44 miljoner euro.

Nästa år får åtaganden för högst 8 miljoner euro göras för investeringar i sysselsättningsfrämjande syfte (32.80.64). Investeringsstöden ska hjälpa till att skapa nya arbetstillfällen och dämpa problemen vid oförutsedda omstruktureringar. Fullmakten innefattar 26,7 miljoner euro mindre än i år.

Bidrag för att anställa en första medarbetare

Under moment 32.30.45 föreslås anslag till stödande av företagets investerings- och utvecklingsprojekt. Högst 9,8 miljoner euro får användas till ett försök med stöd till ensamföretagare. De ska få bidrag till lönekostnaderna för att anställa den första arbetstagaren. Försöket kommer att utvidgas till särskilt utsedda områden med lokal omstrukturering eller områden som i övrigt befinner sig i en svår utvecklingsfas, säger regeringen.

Försöket bör utsträckas till fler områden än vad regeringen föreslår för att effekterna ska kunna utvärderas, anser ekonomiutskottet. Då är det lättare att dra slutsatser av resultaten.

Energipolitiken

Besluten om klimat- och energipolitiken har betydande effekter för Finlands relativa konkurrenskraft. Finlands energiekonomi har många speciella drag som andra länder inte har och de måste beaktas i besluten om framtiden. Fördelningen av totalenergikonsumtionen avviker på många punkter från EU-genomsnittet. Bland annat är vår industri exceptionellt energiintensiv. Vårt geografiska läge och vårt klimat ställer dessutom vissa krav för att vi ska kunna trygga vår konkurrenskraft. Vi måste utgå från att det måste finnas energi till ett rimligt pris i alla förutsebara lägen. Dessutom måste vi försöka dämpa ökningen i energianvändningen med hjälp av målmedvetna åtgärder, och målet bör vara minskad användning.

Regeringen har tagit itu med en långsiktig klimat- och energistrategi. När den behandlas i riksdagen kommer ekonomiutskottet att uttala sig ingående om klimat- och energipolitiken. Därför går vi inte närmare in på synpunkterna i detta sammanhang.

Utlåtande

Ekonomiutskottet anför

*att finansutskottet bör beakta vad som
sagts ovan.*

Helsingfors den 23 oktober 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Antti Rantakangas /cent
medl. Janina Andersson /gröna
Hannu Hoskonen /cent
Harri Jaskari /saml
Anne Kalmari /cent (delvis)
Matti Kangas /vänst
Toimi Kankaanniemi /kd
Miapetra Kumpula-Natri /sd (delvis)

Jouko Laxell /saml
Eero Lehti /saml (delvis)
Päivi Lipponen /sd
Marjo Matikainen-Kallström /saml
Petteri Orpo /saml (delvis)
Sirpa Paatero /sd (delvis)
Markku Uusipaavalniemi /cent
Ulla-Maj Wideroos /sv
ers. Sampsa Kataja /saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen,
utskottsråd Tuula Kulovesi.

AVVIKANDE MENING

Motivering

Investeringar i sysselsättningsfrämjande syfte

I olika delar av landet har sysselsättningen främjats med hjälp av åtgärder för att generera nya bestående arbetstillfällen och för att dämpa arbetslösheten. Investeringsunderstödet är nästan alltid medfinansiering. Anslagen har kunnat användas till projekt som annars inte hade fått medel genom statsbudgeten och därför aldrig hade blivit av. Anslagen har således varit av stor betydelse för näringspolitiken, sysselsättningen och regionalpolitiken eftersom bland annat spetsprojekt i landskapsprogrammen har kunnat genomföras. Projekten har valts ut med utgångspunkt i de sysselsättningsfrämjande effekterna. På senare år har finansieringen allt mer varit beroende av sysselsättningseffekterna under byggtiden, men också av tillväxtincitamenten och sysselsättningseffekterna efter att projekten avslutats. Dessutom har det spelat en stor roll att nya företag etablerar sig i de ekonomiska regionerna och att investeringarna ger bättre förutsättningar att utveckla näringslivet i regionen. Anslagen ligger kvar på 26,7 miljoner euro.

Anslaget till konsumentorganisationerna

Anslaget till statsunderstöd för konsumentorganisationerna (32.40.50) föreslås vara 673 000 euro. Pengarna får användas till utgifter som förorsakas av funktioner som definieras av Konsumentverket. Anslaget är 150 000 euro mindre än för i år, ett belopp som riksdagen la till i budgeten.

Konsumentorganisationerna driver konsumenternas intressen och ger i den egenskapen konsumentvägledning. Ekonomiutskottet anser att organisationerna bör ha tryggade villkor och att anslaget inte ska skäras ned.

Ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning

Under moment 32.40.31 föreslås 4,511 miljoner euro till ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning. Det är ett reservationsanslag på två år och har reducerats med 15 000 euro. Ersättning ges ut till kommuner och andra tjänstetillhandahållare som ingått avtal med länsstyrelsen.

De så kallade mobillånen och personer med stora bostadslån är de problem som rådgivningen för tillfället tampas med. Samtidigt är det nya grupper av människor som söker hjälp. De "gamla" skuldtunga är färre och i stället är det allt fler unga som behöver hjälp.

Enligt uppgifter till ekonomiutskottet finns det stora skillnader i utbudet på rådgivning i olika delar av landet. På större orter är tillgången relativt bra och där har kommunerna frivilligt gått in med en större andel av finansieringen. Däremot finns det en del kommuner som inte alls skjuter till pengar för rådgivningen. Därmed behandlas inte alla medborgare lika och rättssäkerheten blir lidande.

Det är enligt ekonomiutskottet viktigt att alla medborgare behandlas lika. För rättssäkerheten är det dessutom av betydelse att rådgivning i ekonomiska frågor och skuldrådgivning kan tillhandahållas i hela landet utifrån efterfrågan. Enligt lag är det länsstyrelsen och kommunerna som ska ordna rådgivningen. Länsstyrelsen ska se till att det finns adekvata tjänster i hela länet.

Vidare påminner ekonomiutskottet Konsumentverket och länsstyrelserna om att de ska se till att det finns högkvalitativ rådgivning i ekonomiska frågor och skuldrådgivning på lika villkor i hela landet för att köerna inte ska vara orimligt långa och människor få ännu fler problem. Enligt lagen ska rådgivningen också hjälpa privatpersoner med att planera sin ekonomi och ge dem information om privatekonomi och skuldfrågor. Anslaget måste höjas med 500 000 euro för att målen och resultaten i budgetpropositionen ska kunna nås.

Ståndpunkt

Vi föreslår

*att finansutskottet beaktar det som sägs
ovan inklusive anslagsökningarna för
att anslagen till statsunderstöd till in-*

*vesteringar i sysselsättningsfrämjande
syfte kan ligga kvar på 26,7 miljoner
euro, att anslaget till konsumentorgani-
sationerna ökas med 150 000 euro och
att pengarna till skuldrådgivning ökar
med 500 000 euro.*

Helsingfors den 23 oktober 2007

Jouko Skinnari /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Päivi Lipponen /sd

Toimi Kankaanniemi /kd
Matti Kangas /vänst.